

Hulyo-Setyembre 2023:

Mga sibilyan ginhimo nga tropeyo para sa bogus nga kadalag-an sang AFP sa isla sang Negros

BAYOLASYON	KASO	BIKTIMA
Ekstrahudisyal nga pagpamatay	5	10
Abdaksyon	1	2
Pilit nga pagkadula	1	1
Pagbayolar sang tawhanon nga kinamatarung sang hors de combat	2	6
Iligal nga pag-aresto	5	12
Iligal nga pagdetine	2	11 <i>(7 ang mga bata)</i>
Pagpangastigo	7	12
Patarasak nga pagpaniro	3	40 <i>(14 ang mga bata)</i>
Patarasak nga pagpamomba	2	1,000
Iligal nga pagpangita kag pagpangkuha	3	10 <i>(6 ang mga bata)</i>
Pagpamahug, pagpangharas kag intimidasyon	29	1,150 <i>(14 ang mga bata)</i>
Pagguba sang propyedad	1	5 <i>(3 ang mga bata)</i>
Pilit nga pagpabakwit	3	1,133
Pagkampo sa komunidad	19	950
TOTAL	83	4,342

WALA SANG MAKITA NGA KASANAG ang pumuluyong Pilipino idalum sa rehimen Marcos II. Dugang sila nga nag-antus sa kapigaduhon kag kagutom samtang mansig-mansig nga nagahugakom sang binilyon nga kwarta ang mga hubon nila Marcos Jr kag Sara Duterte. Padayon nga ginatubong sa utang ang Pilipinas nga nagalabot na sa Php14.35 trilyon nga nagserberbi nga bubon sang korapsyon.

Sa Negros, kadungan sa kalbaryo sang pumuluyo ang wala untat nga kapintas kag terorismo sang estado nga ginpangunahan nila Armed Forces of the Philippines (AFP) Visayas Command (VisCom) Chief Lt. Gen. Benedict Arevalo, 3rd Infantry Division Commander MGen. Marion Sison, 303rd Brigade Commander BGen. Orlando Edralin kag 302nd Brigade Commander BGen. Joey Escanillas. Nagadamgohanon sila nga malutos ang rebolusyonaryo nga kahublagan sa isla sang Negros sini nga tuig. Gamit ang binilyon nga pondo sang AFP, Philippine National Police (PNP) kag sa National Task Force (NTF)-Elcac, lakip ang Barangay Development Program (BDP), dugang nga ginpabaskog ang kalakasan sang estado nga nagapanguna nga target ang mga mangu-nguma.

Sa ikatatlo nga kwarto sang 2023, 83 ka kaso sang paglapas sang tawhanon nga kinamatarung nga nag-imbolbar sang masobra 4,300 ka mga biktima ang natala sang *Ang Paghimakas* sa isla. Naglabot na sa 485 ka kaso sang mga bayolasyon sa

tawhanon nga kinamatarung sa isla sang Negros idalum sa rehimen ni Marcos Jr. Seryoso nga mga krimen sa gyera ang nahimo sang estado nga bayolasyon sa Comprehensive Agreement on Respect for Human Rights and International Humanitarian Law (CARHRIHL) kag Geneva Conventions of 1949 and their Additional Protocols.

Sa kagustohan nga malab-ot ang ila dedlayn sa Disyembre 31 sini nga tuig, todo-todo ang paglagas sang AFP, PNP kag NTF-Elcac sa pumuluyong Negrosanon nga ila ginpasibangdan nga mga NPA ukon *supporter* sang NPA agud iparada nga mga kuno *surrenderee* kag ipresentar nga mga tropeyo sang ila bogus nga kadalag-an. Wala na ginahangin ang kinamatarung sang mga sibilyan lakip na ang mga *hors de combat* ukon wala na ikasarang nga magbato.

Ginpabugal sang mga pwera sa estado ang ila mga hinimoan kag gintindogan ang ila mga kabutigan sa paggiit nga 'lehitimo' ang ila mga operasyon bisan pa maathag ang ila pagka-pasista kag pagkaberdugo. Nagpakabuta-bungol sila kag ginbalewala ang singgitan sang mga biktima para sa hustisya.

Halin Hulyo tubtob Setyembre, biktima ang pumuluyong Negrosanon sa pagpang-abdak, pilit nga pagkadula (*enforced disappearance*), ekstrahudisyal nga pagpamatay, ilegal nga pag-aresto, pagpamomba, patarasak nga pagpaniro kag iban pa nga mga bayolasyon.

Pagpang-abdak

Gin-abdak sang mga armado nga lalaki nga naka-*bonnet* sila Deah Lopez, 26 anyos, isa ka organisador sang mangunguma kag Peter Agravante, 30 anyos, drayber sang traysikol nga gin-sakyan ni Lopez, sang naga-byahe sa dalanon sang Brgy. Gil Montilla, Sipalay City, Negros Occidental sadtong Setyembre 15, pasado alas 10:00 sang aga. Suno sa mga nakakita sa insidente, ginbalabagan sa isa ka puti nga van ang duha kag pilit nga gin-pasulod sa salakyan. Ang traysikol ginkarga man sa isa ka *pick-up truck*. Padayon nga *missing* si Deah Lopez samtang patay na nga nakita si Agravante sa banwa sang Basay, Negros Oriental.

Ikaapat nga kaso sang *desaparecido* si Lopez sa Negros idalom sa rehimen Marcos II, upod nila Lyngrace Marturillas, Denald Mialen kag Renel de los Santos.

Ekstrahudisyal nga pagpamatay

Patay nga lawas na nga nasapwan si Peter Agravante pagka-aga sadtong Setyembre 16 sa Satori Cliff, Brgy. Nagbo-alao, Basay, mga 14 ka oras matapos gin-abdak. Gingapos sang pisi ang iya mga kamot kag *duct tape* ang gingamit sa iya mga tiil. Gintabonan man sang *duct tape* ang iya bibig kag mata kag may igo sang bala ang iya ulo. Suno sa mga residente, pasado alas 12:00 sang kaagahon sa amo nga petsa, may nagpundo nga

Hulyo-Setyembre 2023:

83 ka bayolasyon sang tawhanon nga kinamatarung

4,342 ka biktima

Idalum sa paghari ni Marcos Jr sa isla sang Negros:

485 ka kaso sang paglapas sang CARHRIHL kag Geneva Conventions of 1949 and their Additional Protocols

36,266 ka biktima

53 sang mga kaso direktang nag-imbolbar sang masobra **200** ka menor de edad

OKTUBRE 2023
ISPESYAL NGA ISYU

ANG **Paghimakas**

Nagapasalamat ang *Ang Paghimakas* sa mga kontribusyon agud mangin madinalag-on ang ini nga isyu. Sa pagpauswag sang aton *Ang Paghimakas*, ginapangabay sa tanan nga bumalasa nga padayon nga mag-amot sang mga balita, piktyur, istorya kag iban pa nga sinulat. Nagapangayo man kami sang inyo mga suhestyon kag komentaryo paano pa gid ini pauswagon.

angpaghimakas@protonmail.com

negrosrevportal.wordpress.com

puti nga *pick-up truck* nga may ginhaboy sa banglid.

Brutal nga ginmasaker sang berdugo nga 47th IB ang lima ka mga *hors de combat* kag isa ka sibilyan sa Kabankalan City. Nagabyahe sa dalanon sang Sityo Lubi, Brgy. Tabugon, sakay sa gin-arkilahan nga traysikol nga ginmaneho ni Robin Gaitan sadtong Setyembre 21, alas 7:50 sang gab-i ang tatlo ka *medical personnel* sang NPA nga sanday Ka Rekoy (Bobby Pedro), Ka Goring (Mario Mullon) kag Ka Joyce (Janice Flores), upod ang naka-*medical leave* nga sila Ka Bravo (Alejo delos Reyes) kag iya asawa nga si Ka Diane (Melissa dela Peña) nga anum ka bulan nga nagabusong, sang ginpaarakan sang mga elemento sang 47th IB.

Suno sang Armando Sumayang Jr Command (ASJC-NPA), indi katapo sang NPA si Gaitan kag wala engkwentro nga natabo sa amo nga lugar. Dugang nila, may posibilidad nga gintiwasan ang mga buhi pa matapos ginpaarakan.

Gintiro-patay sa mga tropa sang 62nd IB sila Romy Catasio kag Marvic Ebarle (Ka Bryan) sadtong Hulyo 20, pasado alas 11:00 sang gab-i sa Sityo Balunggay, Brgy. Montilla, Moises Padilla, Negros Occidental. Nagbantay sila sang masakyan nga motor sang gulpi lang nga nag-abot ang isa ka *color gray* nga van kag gintiro sila tubtob napatay.

On *medical leave* si Ka Bryan sang napilasan ini sa tuhod sa kontra-opensiba sang Leonardo Panaligan Command (LPC-NPA) batok sa 62nd IB sadtong Mayo 20 sa Sityo Cupad, Brgy. Macagahay, Moises Padilla, samtang si Catasio ang nag-atipan sa iya.

Gintiwasan ang mangunguma nga si Jonasio Blasco sa mga katapo sang 62nd IB matapos nga napilasan ini sang ginpaarakan sang nasambit nga militar ang iya balay sadtong Agosto 5, alas 9:00 pasado sa Sityo Cansimba, Brgy. Quintin Remo, sa nasambit nga banwa.

Iligal nga pag-aresto

Duha ka mga mangunguma nga *senior citizen* ang iligal nga gin-aresto sang kombinado nga tropa sang 94th IB kag Regional Mobile Force Battalion (RMFB)- 6 sa managlahi nga petsa sa Sityo Cunalom, Brgy. Carabalan, Himamaylan City, Negros Occidental.

Gindakop si Lodorico But-ay sadtong Hulyo 28 sa pagpasibangud nga *commanding officer* (CO) siya sang yunit milisya. Ginkasohan man siya sang *rape*. Samtang, si Romeo Balsimo gin-aresto sadtong Agosto 7 sa pato-pato nga kaso nga katapo siya sang yunit milisya kag imbolbado sa

engkwentro sa tunga sang Mt. Cansermon Command (MCC-NPA) kag 94th IB sadtong Abril 19, 2020.

Mga myembro sang Farmers Association of Brgy. Carabalan (FABCA) kag sang *Indigenous Peoples* (IP) sila But-ay kag Balsemo.

Subongman, duha ka mangunguma ang iligal nga gin-aresto sa Joint Enhanced Military and Police Operation nga naggamit sang 200 ka ginkombinar nga tropa sang 62nd IB kag 300th Air Intelligence Wing sang Philippine Air Force (PAF) sang AFP; kag Binalbagan Municipal Police Station, 2nd Negros Occidental Police Mobile Force Company (2NOCPMFC), 61st Special Action Force Battalion (6SAB), kag Regional Intelligence Unit 6 sang PNP sa Sityo Mainit, Brgy. Santol, Binalbagan, Negros Occidental sadtong Setyembre 10 sa kaagahon.

Gindakop sila Judy Blazer, 60 anyos, kag Junjie Camanso, 30 anyos, sa akusasyon nga may angot sila sang NPA kag ginpato-patoan sila sang mga kaso. Halos indi na makakita kag makalakat si Blazer.

Anay myembro si Blazer sang panatiko nga Greenan nga ginpondohan sang AFP sadtong dekada 90 apang wala siya naglawig bangud indi niya mabatas ang mga malain nga aktibidad nga ginhimo sa amo nga grupo kag sa militar. Gin-itan kag ginpangita siya sang militar bangud damu sa iya mga upod sa Greenan ang nag-pahuway nga nag-upod sa iya.

Samtang, iligal nga gin-aresto sang 15th IB ang walo ka mangunguma (lima ang *senior citizen*), sa Sityo Tugas, Brgy. Pinggot, Ilog, Negros Occidental sadtong Hulyo 29. Ginpasibangdan sila nga nagpatay kay Silas Granada alyas Nacar nga isa ka manog-agaw sang duta kag regular nga ahente sang 15th IB nga ginsilotan sang ASJC-

NPA sadtong Enero 28. Mga benipisyaryo sa duta sang mga Granada ang mga gindakop.

Pagpamomba

Nagpalupok ang 62nd IB sang mortar halin sa ila detatsment sa Brgy. Villegas, Guihulngan City, Negros Oriental, sadtong Agosto 5, alas 5:00 tubtob alas 6:30 sang aga. Ginpagwa sang nasambit nga militar nga na-engkwentro nila ang mga Pulang hangaway sang LPC-NPA sa Sityo Li-ong, sang katambi nga Brgy. Imelda.

Sa Sipalay City, Negros Occidental, nagpatupa sang 14 ka bala sang kanyon ang 15th IB kag 3rd Artillery Division sang Philippine Army halin alas 9:30 sang aga tubtob alas 8:30 sang gab-i sa Sityo Don Jose, Brgy. Manlucahoc sadtong Agosto 16.

Ang kanyon nahamtang sa Barasbarasan Detatsment sa Brgy. Camindangan sa amo gihapon nga syudad. Suno sa AFP, ang pagpamomba may pahanugot ni Brgy. Captain Sergio Libre sang Brgy. Manlucahoc kag Sipalay Mayor Gina Montilla Lizares.

Ginhatagan lang sang isa ka adlaw ang 800 ka mga residente agud mahimos ang ila mga kasapatan kag magbakwit.

Iligal nga pagdetine

Gindala sang mga katapo sang 15th IB ang mga mangunguma nga sanday Jemson kag Gaujel Villar kag iligal nga gindetine sa pila ka oras sa proper sang Sityo Camboguiot, Brgy. Camindangan, Sipalay City sadtong Hulyo 22. Kon wala sila gin-sugat sa ila mga asawa, wala ini nakapauli sa ila mga balay.

Patarasak nga pagpaniro

Patarasak nga nagpalupok sang *grenade launcher* ang mga katapo sang RMFB-7 sa Sityo

Amaga, Brgy. Balugo kag Sityo Mandi-e Dako, Brgy. Magsaysay, Guihulngan City alas 8:00 pasado sang aga, Agosto 3.

Samtang, lima ka beses nga nagpalupok ang 94th IB gamit ang M203 *grenade launcher* sa Sityo Cantupa-Pisok, Brgy. Buenavista, Himamaylan City sadtong Agosto 17. Duha ka beses sa aga kag tatlo sa hapon ang ila pagpalupok. Apektado ini ang pamilya Mariano kag pamilya Martinez lakip ang 11 ka menor de edad.

Ginransak sang mga tropa sang 94th IB ang balay sang pamilya Martinez kag nagtuga sang grabe nga troma sa apat ka kabataan nga mga menor de edad (2-16 anyos) sang ginpapanaug sila sa ila balay. Pilit nga ginpasugid ang duha ka mag-ilog nga Martinez kon diin ang NPA kag ginpahug pa nga balikan sila kon manugid sa ginhimo sa nasambit nga militar. Naglawig pa nga nagpondo sa ila balay ang mga soldado.

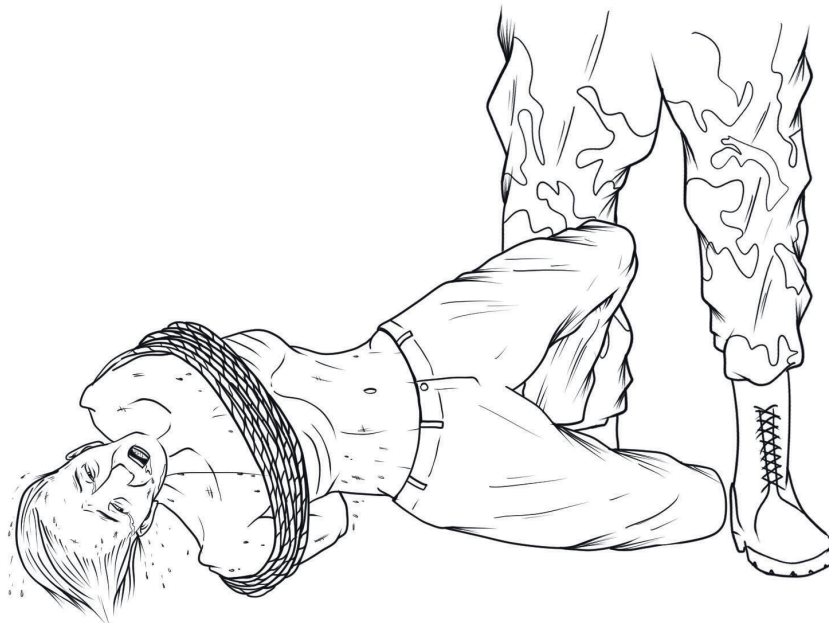
Gin-imbestigang man sang 94th IB ang pamilya Mariano, lakip ang anom ka mga menor de edad nga mga kabataan kag ang isa ka bulan nga lapsag sang nasugata nila ang nasambit nga militar sang nagtabok sa suba pakadto sa pihak sityo.

Antes pa sini, nagasinggitan ang mga tropa sang 94th IB samtang nagpalupok rason nga naghilibion ang mga kabataan. Malawig pa antes sila ginbuhian bisan basa na bangud sa mabaskog nga ulan.

Pagpangastigo

Lima ka mangunguma ang ginkastigo sa mga tropa sang 62nd IB sa Brgy. Budlasan, Canlaon City sadtong Hulyo 6.

Napuno sang lagub ang kalawasan ni Edward Sandot sang ginkastigo siya sa nasambit nga militar sa alas 5:00 sang kaagahon, sa atubang sa iyang asawa kag kabataan matapos nga nanginwala sang ginpangitaan sang NPA nga pilason.

Naguba ang ila balay matapos nga ginransak kag gin-abukay sa nasambit nga militar ang ila mga kagamitan. Nagtuga ini sang troma sa iya mga kabataan.

Samtang, halos indi na makabangon si Budok Sandot bangud sa pagpangastigo sa lain pa nga mga tropa sang 62nd IB sa iya balay sa Sityo Hinumayan sa amo man nga baryo, alas 8:00 sang aga sa pareho nga adlaw. Gin-ulamid pa si Christopher Sandot sa pagpangastigo sang nasambit nga militar sang nagkadto siya sa balay ni Budok agud magbayad sa iya utang.

Ginkastigo man sang 62nd IB sila Joselito Patulada sang Sityo Katuguisan kag Roberto Francisco sang Sityo Uyangan.

Sa katapusan nga semana sang Hulyo, anum man ka mangunguma ang biktima sang pagpangastigo sang 94th IB sa Sityo Cunalom, Brgy. Carabalan, Himamaylan City. Ginpasibangdan sila nga mga katapo ukon mga *supporter* sang NPA. Isa sa ginkastigo amo si Nono Balsimo, nga nag-agum sang madamu nga lagub sa kalawasan. Gin-akusahan siya nga katapo sang yunit milisya kag imbolbado sa engkwentro sa tunga sang MCC-NPA kag 94th IB sadtong Abril 19, 2020.

Pagpamahug, pagpangharas kag intimidasyon

Halin Hunyo 23 tubtob Hulyo 7, nagapang-saka-saka sang kabalayan kag nagapang-*census* sa mga sityo sang Gomuktok kag Cansampo, Brgy. Bagtic, La Libertad, Negros Oriental ang mga soldado sang 62nd IB kay gintugyanan daw sila sa National Statistics Office (NSO) para sa amo nga obra. Nagapamahug man ang nasambit nga militar kag pilit nga ginpaangkon nga *supporter* sang NPA ang mga mangunguma.

Amo man ang natabo sa mga residente sa Sityo Cantupa, Brgy. Buenavista, Himamaylan City sadtong Hulyo 2. Nagapang-*census* ang mga

tropa sang 94th IB kag ginkuhaan sang mga piktyur ang kada pamilya. Sige-sige na ang operasyon militar sa 94th IB halin pa sadtong bulan sa Hunyo nga nagtuga sang kakugmat sa pumuluyo.

Sa Sityo Amaga sa amo gihapon nga baryo, gin-imbestigang si Betmar Pacheco, isa ka mangunguma, sa mga tropa sang 94th IB sadtong Hulyo 9 kag ginlagas ang iya nagabusong nga asawa nga nagpalagyo pakadto sa ila tupad balay bangud sa kahadlok.

Ginpahug man ang mag-ilooy nga Gamay kag Bansong Pacheco kag Kokoy Bayles, mga lunsay nga mangunguma, sa mga soldado sang 94th IB sa Sityo Cunalom, Brgy. Buenavista, Himamaylan City sadtong katapusan nga semana sang Hulyo. Ginhambalan si Pacheco kag Bayles nga patyon kag sunogon sa nasambit nga militar samtang gindudahan si Gamay nga ginhatag niya sa NPA ang kwarta nga iya nakolekta halin sa donasyon para sa nasunogan nga pamilya sa pihak sityo. Ginpasibangdan sila nga may angot sang NPA.

Nagpatigayon sang *loudspeaker operations* ang 94th IB sa Brgy. Carabalan, Himamaylan City sadtong Setyembre 1 bilang kabahin sa ila Community Support Program (CSP). Gamit ang trompa, ginlawag sa isa ka katapo sang nasambit nga militar ang mga pangalan sa ila gindudahan nga mga *supporter* sang NPA para kuno mag-surender.

Sa Southeast Negros, duha ka mangunguma ang pilit nga ginpasurender sa mga pwersa sang estado kag ginpresentar nga mga Pulang hangaway sang Rachele Mae Palang Command (RMPC-NPA) sa separado nga insidente. Ginparada sa RMFB-7 si Tonying Sulano bilang *surrenderee* sadtong Hulyo 28 sa ila detatsment sa Brgy. Nagbagang, Sta. Catalina, Negros Oriental. Madugay na nga ginainitan sa mga pwersa sang estado ang pamilya ni Sulano sang Brgy. Nag-

balaye, sa nasambit nga banwa, kon sa diin ginpatay sang 11th IB ang utod ni Sulano sadtong 2021 kag pilit nga ginpasurender sang RMFB-7 ang iya tiyo sadtong 2022.

Samtang ginpagwa sa kapulisan sang Negros Oriental Provincial Police Office (NOPPO) nga nagsurender si Rene Janayan, 37 anyos, sadtong Agosto 9. Isa siya ka lunsay nga mangunguma sang Sityo Dauis, Brgy. Calango, Zamboanguita, Negros Oriental.

Nagapangsaka sa mga kabalayan kag nagapamahug sa pumuluyo ang 62nd IB sadtong Agosto 3 tubtob 13 sa mga sityo sang Tampa kag Anahaw, Brgy. Nagsaha, Guihulngan City kag halin Setyembre 19 tubtob 23 sa Sityo Aguntilang Uno, Brgy. Riverside, Isabela; Sityo Palasan, Brgy. Guba, Vallehermoso; Sityo Kambairan, Brgy. Trinidad kag Sityo Binil-iwan, Brgy. Calupaan tanan sakop sang Guihulngan City.

Padayon ang pagpangharas kag pagpang-redtag sa 15th IB kag 47th IB sa mga asosasyon sang mangunguma, mamumugon sa uma kag mananagat sa mga barangay sang Caliling, Manuling, Guiljungan kag Tuyom, sakop sa banwa sang Cauayan, Negros Occidental halin pa sa bulan sang Hulyo. Gina-interogar ang mga opisyales sang asosasyon kag ginkadtoan ang mga balay sang mga myembro. Gusto sa nasambit nga militar nga magtambong sa miting sang mga asosasyon apang nagbalibad ang mga myembro bangud sa kahadlok nga armado ang mga soldado.

Sadtong Agosto 27, nagdugang ang kabalaka sang mga myembro sang pilit man sila nga ginapa-fill-up sang pormas nga nagaunod sang mga personal nga datos kag pamangkot kaangot sang NPA. Nagbatyag sang kahadlok ang mga myembro bangud naghambal ang militar nga indi

sila mag-untat tubtob indi mapirmahan ang mga pormas.

Liwat man nga gin-redtag ang mga asosasyon sang mangunguma ni Jonel Moreno (alyas Roy), Chairman sang Sentrong Alyansa ng Mamamayan para sa Bayan (SAMBAYANAN) Negros nga ginasadag sang NTF-Elcac, sadtong Setyembre 21. Ginpasibangdan ni Moreno nga supporter ukon may angot sang NPA ang mga asosasyon.

Samtang ginpagwa sang 94th IB kag PNP nga nagsurender si Ariel Jay Latoza nga isa ka drayber sang traysikol kag ginpresentar nga myembro sang asosasyon nga Buhi nga Aksyon kag Pag-amlig sang Seguridad sang Mangunguma kag Mamumugon (BAKAS).

Ginpasibangdan ang amo nga asosasyon nga isa ka “*communist front organization*.” Suno kay Latoza nga wala siya sang ihibalo nga himuon nga *surrenderee*. Ikaduha ka beses na siya nga ginpatawag sa ginkilala nga Tupan nga katapo sang Kabankalan Police Station. Ginpanginwala sang BAKAS ang amo nga akusasyon.

Indi man luwas sa pagpang-haras kag intimidasyon ang isa ka non-government organization nga nagbulig sa mga mangunguma. Duha ka tawo nga gindudahan nga mga pwersa sang estado ang natalupangdan nga nagapanilag sa mga *community workers* sa opisina sang Paghidaet sa Kauswagan Development Group (PDG) sa Kabankalan City sadtong Setyembre 6. Pila ka beses man sila nga ginsunud-sunod sa banwa sang Cauayan sa amo nga mga tawo samtang nagapatigayon sang mga aktibidad sa mga komunidad para sa pagpauswag sa pangabuhian sang mga mangunguma. Isa man ang PDG sa gin-redtag sang SAMBAYANAN Negros sadtong Setyembre 21.

Iligal nga pagpangita kag pagpangkuha

Duha ka mamumugon sa kampo sa Escalante City, Negros Occidental ang ginransak ang balay kag ginkuhaan sang mga kagamitan sadtong Hulyo 18, mga alas 6:00 sang aga.

Gin-abukay ang mga pagkabutang ni Edward Gimang sa iya balay sa Sityo Bautista, Brgy. Malasibog sa ginbulubanta 30 ka mga armado.

Pila ka adlaw antes sini, ginkadtoan si Gimang sa mga armado nga lalaki sa iya gin-obrahan nga kampo agud dis-armahan apang binangon kag iban pa nga kagamitan panguma ang nakuha sa iya. Ang amo nga mga panghitabo nagtuga sang pagmasakit sa iya asawa sa pila ka adlaw.

Samtang, ginransak ang balay ni Rosalie Magbanua sa Sityo Alangahag, Brgy. Tamlang sang 12 ka mga wala naka-uniporme nga soldado sang 79th IB nga nagpakilala nga mga katapo sang NPA. Ginpangitaan siya sang ginbilin kuno nga armas sang NPA sa ila balay.

Pilit nga pagpabakwit

Naglab-ot sa 318 ka mga indibidwal ang pilit nga ginpabakwit sa mga sityo sang Cabalungan, Canagbaan, Jalandon kag Florete, sakop sang Brgy. Carabalan, Himamaylan City sadtong Hulyo 7 matapos ang engkwentro sa tunga sang MCC-NPA kag 94th IB.

Amo man ang natabo sadtong Setyembre 16 sa Sityo Patio-tio, Brgy. San Jose, sa nasambit nga syudad kon sa diin 15 ka mga residente ang pilit nga nagbakwit sa ila barangay hall matapos ang engkwentro sa tunga sang ASJC-NPA kag 15th IB.

Pagkampo sa komunidad

Ginhimo nga kampo sang militar ang mga buluthuan nga nagtuga sang perwisyo kag peligro sa mga manunudlo, mga estudyante kag sa palibot nga malapit sa mga buluthuan. Sa bulan sang Hulyo, halos tatlo ka semana nga gintineran sang mga tropa sang 94th IB ang eskwelahan sang Sityo Cantupa, Brgy. Buenavista, Himamaylan City. Sa Canlaon City, ara man ang mga soldado sang 62nd IB nagkampo sa Tabalugo Elementary School sa Sityo Tabalogo, Brgy. Budlasan halin Hulyo 12 tubtob 16.

Gin-okupar man sang nasambit nga militar ang mga buluthuan sa Guihulngan City kaangay sang Agulang Elementary School sa Sityo Agulang, Brgy. Villegas sa bulan sang Agosto kag Kambairan Elementary School sa Sityo Kambairan, Brgy. Trinidad sadtong Agosto 3 tubtob 13 kag Setyembre 19 tubtob 23.

Magluwas sa mga buluthuan, gintineran man sang militar ang mga barangay hall, *tribal hall* sang mga IP kag mga kabalayan sang pumuluyo. **AP**

Sa Kamot sang Pasismo

ni Ka Haraya

Bitbit ang mando
dugmukon ang hangaway sang pumuluyo
AFP kag PNP nga berdugo kag pasista
angay pagatawgon nga terorista!

maduguon nga gyera dala sa kabukiran
sa komunidad sang pumuluyo tuman nga kahalitan
iligal nga pagpang-ukay kag pagpang-aresto,
interogasyon, tortyur kag pangastigo,
dugang pa ang patarasak nga pagpaniro;

Lauman ang lapnagon nga kalapasan
tawhanon nga kinamatarung ila ginalapakan
kombatant man ukon mga sibilyan
wala ginakilala,
sa operasyon kombat nga dalayon ginapatuman;

Tunga sang kagab-ehon
makatublag sa hamuok nga katulogon

nagapanglat-as, pagpanughot
nagapamomba, nagasabwag sang kahadlok;

pagpanganyon sa mga ulumhan
pagguba sang kinaiyahan
ilabi na sa dutang palangabuhian;

pukawon sang lupok komunidad sang sibilyan
pangsaka-on kag ukayon ang ila puluy-an
sitaon kag dakpon ang ila mga ginadudahan
ini tanan kahimuan sang pulis kag militar
nga uhaw sa dugo kag wala sang batasan!

Sugo sang laye
militarista ang pamaagi
pundok sang reaksyunaryo nga gubyrno
kontra-pumuluyo ang ginapatuman nga proyekto
ginakunsabo pati mga ahensya kag departamento
NTF-Elcac dagway nga mapakuno-kuno

tigpanguna sa modus sang “terorista “ nga tatak
sa kinamatarung sang aktibista kag sibilyan
direkta nga nagalapak
nagabutang sang kabuhi sa tuman nga
kakugmat
mangin target sa sarbeylans
mangin biktima sang lapnagon nga pang-abdak
manipulahon
pasungkaon
mangin nawong para kontra-rebolusyon!

uyat ang pusil
yara sa gatelyo nagapisil
mersenaryo nga makinarya
armadong hubon nga utok-pulbura
wala sang laye nga ginakilala
bisan pa mga sibilyan
nga kuntani angay pangapinan
panahon sang inaway, sila proteksyonan
apang sa kamot sang mapintas nga militar
sila ang nangin kulateral
sa hinimo nga drama kag estorya
tamnan sang mga ebidensya
ipagwa nga napatay sa engkwentro
kabaylo sang ranggo, premyo kag tropeyo

Sa kamot sang pasismo
nagadanaw ang dugo
naga-alisngaw ang makadiligwa nga baho
sang mga armadong hubon sang reaksyunaryo
bantog nga mga manogpatay-tawo;

Armadong paghimakas handum nga dugmukon
desperado nga pungan ang tayuyon nga
pagsulong
sang pungsodnon-demokratiko nga rebolusyon
nga naga-usoy sa gerilyang inaway nga
pangmalawigon;

Sa militarista nga gahum nga ila na-uyatan
tigulang, kababainhan, kabataan
kag bisan hors de combat
indi likaw sa ila pakasilidngi nga pamatbat
pagpamatay kag masaker amo ang ila sabat
sa matagsing nga mga nagapanawagan:
kinamatarung sa duta kag palangabuhian
sweldo, benepisyo kag ayuda nga kinahangalan
kundisyon sa trabaho nga makatarungan
kag nagakaangay nga hustisya pangkatilingban!

Sa tingob nga kusog sang masa
yara ang gahum nga makahulugwa
Sa pihak sang nagasingki nga kapintas
naga-ibwal ang rebolusyonaryong paghimakas
sakmiton ang tanan nga higayon

agud pasangkaron ang demokratiko nga pag-ugyon
kahimtangan sang pumuluyo, amat-amat nga
bag-uhon
hamili nga handum tinguhaan nga lab-uton
mahilway sa gapos sang pagka-ulipon
matuod nga demokrasya kag hustisya maangkon
kadungan sa pagpaslaw sang reaksyunaryong
estado
tungod samtang yara ang matuod nga hukbo
pangapinan ang interes sang malapad nga
pumuluyo!

Setyembre 24, 2023